

PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr

**Riječ
predsjednika**

4. prosinca

Eto i to je prošlo! Valjda će nam sada biti bolje! Hoće li konačno i prosvjeti sunce svanuti? Tri su najčešća komentara koja sam što telefonski što na terenu ovih dana čuo od naših povjerenika i članova. I stvarno teško se ne složiti da je olakšanje prirodna, očekivana reakcija na „Nešto” što se očekivalo, „Nešto” što se osjećalo u zraku već mjesecima. Mjesecima, točnije već pune dvije godine, većina građana je čekala da se dogodi ovo što se tog 4. prosinca i dogodilo. Pozicija svih nas građana ove zemlje koji su priželjkivali promjene bila je slična poziciji bolesnika koji je svjestan da su mu bez teške operacije dani odbrojeni, a doktor mu već po tko zna koji put odgađa operaciju. Strah od operacije, s jedne strane, te želja da se ono što se mora dogoditi dogodi što prije, s druge strane – dva su stanja koja najbolje opisuju bolesničku svakodnevicu pacijenta. No, kao što većina bolesnika, ako im dragi Bog ne odredi drugačije, ipak dočeka dugo iščekivani dan operacije, tako je velika većina građana koji su te druge adventske nedjelje izašli na izbore, dočekala da jedna upravljačka struktura bude zamijenjena drugom. Sve ono što je prethodilo izborima toliko nas je potrošilo, razočaralo i ponizilo da, poslije svega nije ostalo ni najmanjeg prostora za zadovoljstvo. Umjesto zadovoljstva tog je ponedjeljka većina građana ove zemlje osjećala tek olakšanje. Samo i jedino olakšanje.

Promjene, pozitivne promjene i boljitak najčešća su očekivanja građana od izbora. Očekivanja građana ove zemlje od vlasti četiriju stranaka sve su samo ne mala. Kao prvo, od novih vlasti očekujemo da će ovom zemljom upravljati samo do trenutka dok većina građana ove zemlje to od njih bude tražila i zahtijevala. Nadamo se da Hrvatskom više nikada neće upravljati političari kojima će tisuće i tisuće prosvjednika morati dolaziti pred kućni prag i zahtijevati njihove ostavke. Očekujemo, također, da Hrvatskom više nikada neće upravljati političari koji će se od nezadovoljnoga naroda braniti zabranama okupljanja, npr. pred parlamentom. Očekujemo od nove vlasti da djelima, a ne riječima, konkretno pokažu kako je borba s gospodarskom krizom zadaća svi. S time da onaj koji više ima više toj borbi pridonese. Očekujemo od nove vlasti da se približe proračunska i gospodarska Hrvatska, da se unutar proračunske Hrvatske smanje besramne razlike, da se približe Hrvatska koja preživljava od svoga rada i Hrvatska koja živi od raznoraznih povlastica. Neću nabrajati dalje, iako bi se toga još našlo. Većini građana koji su na izborima zatražili promjene jasno je da preko noći neće i ne može biti boljeg života, ali istim tim građanima je jasno da će ispunjavanjem spomenutih očekivanja Hrvatska definitivno postati prvo boljom, a potom i prosperitetnijom državom.

Hoće li nova vlast mijenjati položaj odgoja i obrazovanja te hoće li doći do bilo kakvih pomaka u tretiranju vrijednosti rada onih koji odgajaju i obrazuju našu mladež? Kad radiš u školi, kada si na različite načine povezan s obrazovanjem, a napose kad si uz sve to i angažiran u jednom od školskih sindikata, neminovno se od tebe očekuju sa svakom promjenom vlasti i odgovori na ova pitanja. Ako se po onoj narodnoj po jutru dan pozna je onda prvi potezi novih obnosaštela vlasti i ohrabruju i obeshrabruju. Ohrabruje nas što će, prema svemu sudeći, poslije dugih godina, resor znanosti i obrazovanja pripasti dominantnoj koalicijskoj stanici. Ohrabruju nas i prve izjave i neke od najava. No, nismo li se istih svih ovih godina naslušali? Ohrabruju nas i najave racionalizacija u sferi upravljanja i nadziranja odgojno-obrazovnog sustava. Ono što nas obeshrabruje to je što se nije željelo poslušati argumentirane primjedbe o potrebi razdvajanja osnovnog i srednjeg školstva od znanosti i visokog školstva. Obeshrabruju nas i neke izjave o tvrdem stavu prema sindikatima, kolektivnim ugovorima, zakonodavnim rješenjima iz područja rada i radnih odnosa. Obeshrabruje nas, na kraju, i dojam, vrijeme će pokazati je li riječ tek o dojamu, da se u najjačoj stranci najjači stranački kadrovi baš i ne otimaju za resor znanosti i obrazovanja. Za ista više od ovoga potrebno je pričekati barem nekoliko mjeseci ili, sad ću sve samo ne otkriti toplu vodu, donošenje državnog proračuna za 2012. godinu.

Plaće u javnim službama i plaće u obrazovanju

Sljedećih petnaest mjeseci bez povećanja!?

Što će biti s plaćama zaposlenih u javnim službama u idućoj godini? Hoće li zaposlenicima u obrazovanju od kolovoza plaće biti povećane za 2.3 posto? Je li se promijenio i, ako jest, kako Sporazum o osnovici plaće? Ovo su tri pitanja koja ovih dana stižu od naših članova i povjerenika. Krenimo na njih odgovarati redom.

Plaće u javnim službama

Visine plaća zaposlenih u javnim službama proistječu iz Zakona o plaćama, Uredbe o koeficijentima, kolektivnih ugovora, Sporazuma o osnovici i Dodatka Sporazumu o osnovici plaća u javnim službama. Bilo kakva promjena moguća je jedino uz stavljanje izvan snage, otkazivanje ili sadržajnu promjenu spomenutih dokumenata. Sasvim je izvjesno da bez sadržajne promjene Dodatka Sporazuma o osnovici za plaće u javnim službama predstoji od 1. siječnja 2012. povećanje (istina nije riječ o značajnijoj korekciji) osnovice plaće u javnim službama, te da će u idućih nekoliko godina uslijediti povećanje osnovice, odnosno Dodatkom Sporazuma predviđeno usklađivanje plaća u javnim službama i prosječnih plaća u državi. Jedini način da ne dođe do usklađivanja plaća u idućim godinama prema Dodatkom Sporazumu predviđenoj dinamici je ili da Vlada otkáže sporazume sa sindikatima, koji predviđaju spomenuto usklađivanje ili da sindikati potpisnici Sporazuma i Dodataka Sporazuma potpišu s Vladom Republike Hrvatske neki novi socijalni sporazum kojim bi se promijenile ili poništile odredbe prijašnja dva sporazuma sa sindikatima. Ne dogodi li se ni jedno ni drugo postoji pravna osnova za podizanje sudskih tužbi radnika protiv poslodavca što im se ne isplaćuje plaća prema osnovici reguliranoj Dodatkom Sporazuma o osnovici za plaće u javnim službama.

Plaće u obrazovanju

U 2012. godini uslijedit će i posljednja, šesta po redu, korekcija plaće zaposlenih u odgoju i obrazovanju. Od kolovoza 2012. godine svim će se zaposlenicima u odgojno-obrazovnim ustanovama, sukladno članku 3. Sporazuma o dodacima na plaću u obrazovanju i znanosti, osnovna plaća uvećati za 2.3 posto. Kako je riječ o povišici koja će uslijediti samo u drugoj polovici godine, čime će trebati osigurati u 2012. godini samo dodatnih osamdesetak od ukupno 166 milijuna kuna, realno je očekivati da će se ova dodatna sredstva osigurati u okviru izrade Državnog proračuna za 2012. godinu te da će zaposlenicima s plaćom u kolovozu pripasti i spomenuta povišica. Sindikat Preporod će, odmah nakon što uslijedi primopredaja vlasti u Ministarstvu

Ilustracija: Slobodan Butir

Sindikat Preporod će, odmah nakon što uslijedi primopredaja vlasti u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa uputiti prijedlog prema kojem bi se i nakon 2012. godine nastavilo zaposlenicima u obrazovanju isplaćivati takozvani „prosvjetni dodatak”, čime bi u sljedeće četiri godine bilo moguće značajnije anulirati zaostajanje prosječnih plaća u osnovnom i srednjem školstvu za prosječnim plaćama u drugim državnim i javnim službama

znanosti, obrazovanja i športa uputiti prijedlog prema kojem bi se i nakon 2012. godine nastavilo zaposlenicima u obrazovanju isplaćivati takozvani „prosvjetni dodatak”. Naš je prijedlog utemeljen na podacima Državnog zavoda za statistiku o zaostajanju prosječnih plaća zaposlenih u obrazovanju i zaostajanju plaća zaposlenih u osnovnom i srednjem školstvu za plaćama u visokom školstvu i znanosti. Ovim bi rješenjem u vremenskom razdoblju od 4 godine bilo moguće značajnije anulirati zaostajanje prosječnih plaća u osnovnom i srednjem školstvu za prosječnim plaćama u drugim državnim i javnim službama.

Sporazum o osnovici plaće

Sporazum o osnovici plaće iz studenoga 2006. godine i Dodatak Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama iz svibnja 2009. – dva su dokumenta o čijoj će sudbini najizbravnije ovisiti materijalni status zaposlenih u javnim službama u 2012., ali i u narednim godinama. Zbog nepostojanja uvjeta za povećanje osnovice, predviđeno Dodatkom Sporazumu o osnovici za plaće

u javnim službama, Vlada Republike Hrvatske je inicirala pregovore s osam sindikata javnih službi koji su potpisnici dvaju spomenutih socijalnih sporazuma. Pregovori vođeni između predstavnika Vlade i predstavnika sindikata potpisnika završili su izradom Izmjena i dopuna Dodatku Sporazuma o osnovici za plaće u javnim službama. Ovim se Izmjenama i dopunama predviđaju dvije značajne promjene. Prvom se promjenom povećanje osnovice koje je trebalo uslijediti od 1. siječnja 2012. prolongira za 1. travnja 2013. godine, odnosno ovim se rješenjem u narednih 15 mjeseci plaće svih zaposlenih u javnim službama zadržavaju na postojećoj razini.

Drugom se promjenom mijenjaju pariteti koje se Dodatkom Sporazumu željelo dosegnuti do kraja 2016. godine. Kako se prosječna bruto plaća početnika u javnim službama s koeficijentom 1.25 ne bi više uspoređivala s prosječnom bruto plaćom u državi nego s prosječnom bruto plaćom u privredi (što je, dakako, nepovoljnije za zaposlene u javnim službama!) paritet iz 2008. 85.1:100 zamijenjen je s 87.9 : 100 dok je ciljani paritet umjesto predviđenog 92 : 100 zamijenjen sa 95 : 100. U Izmjenama i dopunama je detaljno razrađeno i rješavanje problema koji se javlja u situaciji kada svi sindikati koji su potpisali Sporazum i Dodatak Sporazumu ne žele potpisati Izmjene i dopune. Naime tijekom ovih „pregovora”, kada se ispostavilo da jedan od sindikata potpisnika (Samostalni sindikat zdravstva i socijalne skrbi) ne želi sudjelovati u izradi socijalnog dokumenta, kojim će se vlast osloboditi obveze ispunjavanja preuzete obveze a sindikatima sačuvati „pregovaračka vjerodostojnost”, počeli su pritisci na spomenuti sindikat.

Kad pritisci nisu dali rezultata, rješenje se pronašlo u arbitražnim odredbama Izmjena i dopuna. Pojednostavljeno pronašlo se rješenje prema kojem su dvojica članova sa sindikalne strane (Laktašić, Babić) i dvojica članova s vladine strane (Rožman, Marić) uz asistenciju neutralnog stručnjaka (Vinković) odlučili da tekst Izmjena i dopuna može postati pravovaljan unatoč činjenici da ga nije potpisao jedan od sindikata potpisnika. Ovim je omogućeno da se izmijeni i 51. članak Temelnog kolektivnog ugovora prema kojem je tekst Dodataka postao njegovim sastavnim dijelom. Ostaje nam na kraju još jedino vidjeti hoće li i kako članstvo sedam sindikata potpisnika sankcionirati postupke svojih predstavnika kojim se zaposlenicima u javnim službama još barem 15 mjeseci, a po svemu sudeći i dulje, uskraćuje svaka mogućnost povećanja njihovih plaća?

M.R.

Računajte na nas!

Nitko od sedmero prekaljenih sindikalaca nije mogao pretpostaviti zašto im je na Vilijevu pozivu koji im je tog maglovitog poslijepodneva sredinom studenoga stigao *city express* dostavom pisalo **STROGO POV!** DOLAZAK OBVEZAN! Na važnost je sastanka upozoravalo što su sve riječi iz poziva bile podcrtane, a jedan i drugi usklik zloslutno povećani.

– Sad kad smo svi stigli – s lijeva na desno značajno je pogledao Vili – možemo i krenuti. Kolegice i kolege, situacija je i više nego ozbiljna. Po svemu sudeći, te vrazje ankete ne mogu baš toliko fulati, sprema nam se smjena vlasti. Vrijeme je da se mi zapitamo što će biti s nama?

– Kako s nama, Vilime? – zapitao je suzdržano sindikalac Zvone.

– Što se, bogati, praviš blesav, Zvonimire – odbrusio mu je Vili – Ne nama doslovno. Pod nama mislim na naš Sporazum! Dakle, molim bez prekidanja, pustite me da završim.

– Pa tek si počeo, Vilime, dobacio je Doktor Zgrabić. Ovaj put Vili nije ništa odgovorio. I pogled je bio dovoljan.

– Što će biti s našim Sporazumom iz 2006? – nastavio je Vili. Po svemu sudeći naši neće još dugo biti na vlasti. Smjenu, koja se očekuje, moramo dočekati spremni – nastavio je Vili. Tri prekaljene sindikaliste s desne strane, Jadrta, Ljuba i Ane, vidjevši da je vrag odnio šalu, a nakon još jednog Vilijevog reskog pogleda, prestale su se došaptavati. S koje god strane krenuli – nastavio je Vili – mi imamo taj prokleti Sporazum. Jest da smo ga potpisali prije ohoho godina, jest da je on već godinama mrtvo slovo na papiru, jest da mu je perspektiva... Kud, u vrazju mater, spominjem bilo kakvu perspektivu! Kao da itko, a kamo li netko tko se zajebava s takvom bezvezarijom kao što su radničke plaće, u ovoj usranoj zemlji ima ikakvu perspektivu?

– Dakle – pribrao se poslije kraće stanke Vili – mi trebamo, što trebamo, mi moramo, kolegice i kolege, da ne duljim, jednim udarcem ubiti dvije muhe. Izgovara-

jući zadnje riječi kao da je Vilijev pogled nekoliko trenutaka tragao bar za jednom muhom *vulgaris* u sobi. No, kako od muhe nije bilo ni traga, koncilijantnim je tonom nastavio Vili. Predlažem, ukratko, da mi odgodimo još na neko vrijeme one odredbe Sporazuma prema kojima bi već do kraja ove godine trebala radnicima pripasti neka bijedna povišica. Predlažem da Dvije jedanaestu u Sporazumu zamijenimo Dvije trinaestom. Tako ćemo, s jedne strane, odlikariti sve one bezveznjake kojima bi na pamet moglo pasti da sudskim putem istjeruju pravdu, a s druge strane, novim ćemo vlastima skinuti s grbače ispunjavanje kojekakvih obećanja danih prosvjetarima i medicinarima.

– Genijalno, genijalno, genijalno, geni... Ti si, Vilime, genijalac – frenetičnim će glasom sindikalist Brane. Ti si, Vilime, najbolji kad je najteže. Da nema tebe, mi... Kako se Branislav nikako nije mogao sjetiti nastavka ove, za njega očito preambiciozne rečenice, Vilim je odlučio prekinuti neugodnu šutnju.

– Sjedi Branimire. Tvoj sindikat, ma što tvoj sindikat, cijeli sindikalni pokret se može tobom ponositi!

Nakon nekoliko trenutaka zloslutne šutnje javio se Doktor Zgrabić.

– Sve je ovo što smo čuli od našeg Vilima sjajno, gotovo epohalno sjajno. Ipak mislim da bismo se trebali u cijeloj stvari malo zadržati i na nekim detaljima.

– Kojim detaljima? – prekinuo ga je Vilim osornim glasom. Doktor Zgrabić se ustao sa stolca i značajno, popravljajući naočale, nastavio.

– Prvo, kako ćemo mi sve ovo napraviti, a da nas niko ne zapita nisu li ti naši sporazumi, njihove prepravke, pa prepravke prepravaka najobičnija, kako da kažem, najobičnija pušionica? Drugo, zašto ne bismo ovu godinu zamijenili barem Dvije tisuće dvanaestom? Treće, kako ćemo to sakriti od mangupa iz naših redova. Ne mislim samo na Preporod, mislim i na Crvenu koja je do jučer bila s nama, a sad nam spušta gdje stigne.

Rembrandt:
Sat anatomije dr. Tulpa (Vilija)

Kad se komešanje među kolegicama počelo pojačavati, sindikalist Zgrabić je iznenada zastao. Oči svijlu u sobi usmjerile su se samo u jednome smjeru, u smjeru nepriksenovenoga vođe Vilija. A veliki vođa, kao da je na ova pitanja čekao od samog početka sastanka, krenuo je spremno sipati kao iz rukava.

– Prvo, da se razumijemo, sve ovo radimo u potpunosti konspiraciji. Drugo... Čekaj, Vilime, a što ćemo s tijelima, članovima, radnicima – zapitao je u pola glasa Zvonimir.

– Zajebi, demokratska nadmudivanja, odrješito će Vilim, – Prvo ćemo potpisati, zatim, ako ne bude išlo ikako drugačije, cijelu stvar staviti na tijela. Svatko od nas kontrolira svoja tijela. Tko ne kontrolira svoje vijeće ili, što ti ga ja znam, kako se to kod koga zove, ionako nije zaslužio ni da vodi kućni savjet, a kamoli sindikalnu organizaciju. Drugo, slušajte me sad dobro, mi moramo novima dati što duži rok. Ako to ne napravimo, još će nas po novinama prozivati da smo neprijateljski raspoloženi prema novoj vlasti. A složiti ćete se, to nam najmanje treba. Godinu dana je sasvim dovoljno da novima damo do znanja da računaju na nas.

– A što, Vilime, opet će Doktor Zgrabić – ako novima i ta Dvije tisuće trinaesta prebrzo dođe? –

Moglo je i bez ovog suvišnog pitanja, Zgrabiću, nastavio je Vili. – Uostalom meni je pun kufer onih koji misle da treba imati odgovor baš na svako pa i najbezveznije pitanje. Ljudi smo, dogovoriti ćemo se. Prepravit ćemo Dvije tisuće trinaestu u Dvije tisuće četrnaestu. Dvije šesnaestu u dvije sedamnaestu!

– Fantastično, fantastično, uskliknuo je ozareno Branimir. Dođe mi, Vilime, da te ovdje izljubim!

– Ne pretjeruj, Branimire, nije vrijeme za sentimentalnosti. Treće, što je ono bilo treće? – zapitao se onako više za sebe Vili. – A da, skoro sam zaboravio. Naša, tu se Vilim ugrizao za jezik – vraga naša, Crvena! Poturice su, kako ono naš narod kaže, uvijek gori od Turaka, pardon, Poturkinje su gore od Turkinja. Crvena je, moj problem. Njoj ću tako zapapriti s njenim Kolektivnim kod Dade Gospičkog da će mi na kraju krv propisati.

– A što ako Crvena i nakon svega ne popusti? – nije se dao Doktor Zgrabić. – Nikad nam do sada nisu aneksi vrijedili ako ih nisu potpisali svi potpisnici ugovora ili sporazuma?

– A...a...a...ajkao je Vili. I baš kad je većina nazočnih pomislila da po prvi puta te večeri ni sveznajući Vili nema odgovor na neko od pitanja, uslijedio je obrat, izne-

nadni obrat. Prvo su se Vilijeve oči zacaklile, a onda: – A...a...Arbitrrrrraaaa! Uvijek ima neko rješenje! – slavodobitno će Vili. Kad ne može milom, može silom! Prvo ćemo nas sedmero u Aneks ugraditi Arbitražu, to je moj posao, a nakon toga će arbitraža prosuditi, i to je moja briga, da naš sporazum s vladom vrijedi čak i ako ga neki od sindikata ne potpiše! Nakon zadnje Vilijeve riječi uslijedila je duga, pomalo i neugodna stanika. Mučnu tišinu naposljetku je prekinuo, a tko bi drugi nego Vili. – Četrto..., čekaj što je ono četvrto?

– Nema četvrtog, Vilime, sve smo čuli – zadovoljno će sindikalist Zvone. – Možda još samo da se dogovorimo oko detalja? Kad idemo kod Šefice?

– Bravo, Zvonimire, ta ti je na mjestu. Skoro sam zaboravio – nastavio je Vilim – ja sam se već dogovorio sa Šeficom da nju ovaj puta ne uplićemo u cijelu stvar. Ona će cijelu stvar prepustiti Martini iz Financijske. Na Zrinjevac ne idemo skupa. Da ne bude sumnjivo. Znaate ta vrazja novinarska piskarala nanjuše krv iz ničega. Idemo jedno po jedno. Da ne bi bilo sumnjivo nitko nas, od danas dok sve ne bude gotovo, ne smije vidjeti skupa. Preko osobe za vezu ja ću vam poslati poruku kad je na nekog od vas došao red. Odeš, ne pitaš ništa, potpišeš i miran si!

Jedva da je Vili uspio završiti ovu rečenicu, a njegovim se uredom prolomio gromoglasan pljesak. Pljeskat su krenule kolegice, priključili se s malim zakašnjenjem Brane i Zvone, na kraju je pljeskati počeo i Doktor Zgrabić.

– Što je vama, jeste li poludjeli? – nije se dao Vili smesti. – Raziđimo se, kako smo se dogovorili. Izlazimo jedan po jedan. Vas tri mi se posebno pripazite. Znam ja koliko vama znače te vaše trač-partije. Završavajući posljednju rečenicu, nekako baš pri spomenu trač-partije, na Vilijevu se licu, po prvi puta te večeri, makar samo i na trenutak, pojavilo nešto toplo, prisno, možda čak i sasama ljudsko.

P. Stić

Učiteljska božićna bajka

„Napiši nešto božićno!”, reče mi Željko. „Napiši jednu prosvjetarsku bajku za građansko glasilo!” I nije mi se učinilo teško. Jer, u bajci je barem sve moguće. Svaka se, pa i posve nerealna i ma kako velika želja može lako ispuniti. Potreban je samo kakav čarobni štapić, dobra vila ili zlatna ribica. A želja nama prosvjetarima nikad ne manjka. Problem je samo u tome što, čak i onda kada nam se naše želje i ne čine bog zna kako velikima, uvijek dođe zla čarobnica VLASTa i uvjeri nas da su posve nerealne i da nam nikako, ali baš nikako ne mogu biti ispunjene.

Ali sada konačno, eto mi prilike! „Bajka je bajka, daj si oduška!” – rekoh sama sebi. I počeh razmišljati što bih to poželjela sebi i svojim kolegicama i kolegama, svim zaposlenima u tom vječno sirotinjskom školstvu, kada bi baš sve bilo moguće i kada bi ovaj, na tek minulim izborima, načinjeni lifting VLASTino lice učinio nasmiješenim i blagonaklonim.

Prvo, naravno, pomislih na plaću. Koliku bih htjela? Kolika bi mi bila dovoljna? Kolika bi bila pravična?

Paaaaaa, morala bi svakako biti veća nego sada. Dovoljna? Što to znači dovoljna? Pa, eto, da „izdrži” cijeli, a ne tek pola mjeseca.

„Ah” – reći će neki i u našim zbornicama – „kako to vama kolegice plaća izdrži tek pola mjeseca, a i muž vam radi i prima plaću i niste podstanarka i imate samo dvoje djece na studiju. Sigurno rasipate šakom i kapom i ne mislite na penzionere koji kopaju po kontejnerima, na radnike bez plaće, na neza-poslene roditelje naših učenika!”

„Hej, lakše malo!” – reći ću ja. „Ovo je bajka kolegice! U bajci nitko ne kopa po kontejnerima, radnici primaju plaću, otvaraju se tvornice i brodogradilišta. Pa i ja onda želim plaću s kojom bih mogla živjeti sukladno svojim potrebama, a ne samo preživljavati zadovoljavajući svoje nužnosti. Jer, potreba je i putovanje (ne pamtim kad sam zadnji put sa suprugom i djecom otputovala u neki nepoznat grad da nešto vidimo i naučimo ili samo uživamo, budemo građani svijeta), i odlasci u kazalište, i ručak u restoranu recimo jednom mjesечно i redovni

odlazak frizeru i lijepe cipele i nova haljina. Ne tražim ja ni jahte ni vile ni luksuzne automobile. Ne želim ni bunde (uostalom, ekološki sam osviještena) ni čizme po „cijeni na upit”. Ali, dozlogrdilo mi je da se mi prosvjetari dovijeka uspoređujemo samo s većom sirotinjom od nas, a na žalost, istina je, u ovoj je zemlji ima danas jako, jako puno.

U mojoj bajci nema licemjerja ni potrebe za njim, jer u njoj je svima dobro. I nije sramota reći da bi valjda netko tko bi trebao biti intelektualna elita jedne zemlje, pripadnik povlaštene prosvjetiteljske grupacije morao biti dovoljno pristojno plaćen da može i svojom osobnošću i svojom pojavom i svojim ponašanjem i kreativnošću biti uzor onima pred koje stupa svakoga dana. Pognutih glava, zahvalni što smo eto izdržali još jedan mjesec i što nam je minus još uvijek u kategoriji „dovoljenog”, a ne u onoj nepovratnoj „nedovoljenoj” iz koje se do smrti nećemo iščupati, ispunjeni gorčinom zbog egzistencijalnih briga nakon što smo se dugo i naporno školovali, ulazeći u razrede iz dana

u dan s osjećajem nemoći da mijenjamo stvari i fatalističkim prihvatanjem da su one eto „takve kakve jesu” i da je „mnogima puno gore”, ponekad iz entuzijasta pretvoreni u cinike, što mi možemo reći svojim učenicima? Da uče? Da rade? Da budu marljivi? Jer, ako sve to budu, upisat će studij, recimo, matematike i nekoliko napornih godina kasnije mogli bi biti na mom mjestu. A, budući da je ovo bajka, oni će zasigurno na to s divljenjem reći: „Baš bismo to i željeli biti!” I uopće se (kao) neće smijati.

No, kad sam sama sa sobom raščistila pitanje plaće pokušala sam napraviti listu drugih želja. Ali, opet problem. Što god mi je palo na pamet, činilo mi se toliko pretjerano i neskromno da se čak ni u bajku ne može smjestiti. Recimo, beneficirani radni staž. Ili možda da posljednjih pet godina prije mirovine nastavnik radi pola radnog vremena, a drugu polovicu uvodi mladog nastavnika, piše stručne radove, vodi stručni aktiv. Ma, to nije bajka, već utopija! Kao i to da će jednog lijepog dana učiteljski rad prestati

biti omalovažavan i promatran kroz prizmu (izmišljenih) tromjesečnih praznika, da će rad u školi biti i materijalno i nematerijalno vrednovan tako da će zbog navale na nastavničke studije pozitivna selekcija u škole dovesti najsposobnije i najmotiviranije, da će pri svakom VLASTinom liftingu pitanje obrazovanja biti ključno i odmah uz bok gospodarstvu, a ne uvijek na repu, pa kome ostane.

I na kraju, što je ostalo od moje božićne bajke? Samo konstatacija da su me godine rada u prosvjeti (a i odrastanje uz majku profesoricu) toliko naučile skromnosti da čak i kad poželim ne mogu, a da se ne osvrnem oko sebe i kažem – pa, dobro je. Radim i volim to što radim. Živi se. Nema bajki, a utopije su neostvarive. Ali, još uvijek vjerujem da baš mi, prosvjetari, čak i kada smo svjesni svoje ne baš blistave stvarnosti, moramo zbog onih koji u nas gledaju svakoga dana, uvijek željeti i tražiti više. Pa makar to značilo vjerovati u bajke!

Sretan Božić!

Sanja Mudrić

Razumije li itko što mi radimo!?

U Zagrebu je krajem listopada održan Modul stručnog usavršavanja za učitelje u produženom boravku s temama „Planiranje i programiranje rada u produženom boravku i pedagoška dokumentacija” te „Slobodno i ustrojeno vrijeme”. Kako su stručna usavršavanja za učitelje koji rade u produženom boravku (PB) više nego rijetkost, ne čudi činjenica da se priličan broj sudionika odazvao na ovaj skup, odnosno Modul. Očekivali smo odgovore na mnoga pitanja, a nadali smo se i razumijevanju problema, podršci, pomoći u rješavanju pojedinih konkretnih problema.

Danas učitelji u produženom boravku svaki dan rade 5 sunčanih sati. U toku svog radnog dana nemaju odmor, jer djeca ne smiju ostati bez nadzora. Rade sa skupinama od 32 učenika i više, iako Pedagoški standard radi razliku između skupine i odjela, pa tako stoji kako je produženi boravak skupina, te da je „produženi boravak odgojno-obrazovni rad koji se organizira s najmanje 14 učenika, a u pravilu s 20 učenika”, a izmjenama Pravilnika o broju učenika u razrednom odjelu ne mijenja se i broj učenika u odgojno-obrazovnoj skupini. Ali to je, dajmo, samo čisti papirnati propust, jer se u praksi itekako mijenja, a razlikuje se od škole do škole, situacije do situacije, ravnatelja do ravnatelja. Ukoliko je skupina produženog boravka sastavljena od dva ili više odjela istog razreda ona se tretira kao homogena skupina bez obzira na više različitih zadataka i kumuliranih učenika s teškoćama u svladavanju gradiva. Istodobno u Pedagoškom standardu spominju se kombinirani razredni odjeli, ali ne i kombinirane odgojno-obrazovne skupine, iako ih je u praksi svake godine sve više. Na spomenutom skupu smo tako čuli kolegicu koja radi s 30 učenika koji joj dolaze iz 7 odjela i iz čak 3 razreda.

Učitelji koji rade u kombiniranim razrednim skupinama u produženom boravku moraju sudjelovati u informacijama za roditelje, kao i na roditeljskim sastancima zajedno s kolegicama koje rade u

nastavi jer „predstavljaju tim”. Bez obzira na broj razrednih odjela! Trebali bi raditi godišnje, mjesečno i tjedno planiranje u suradnji s učiteljima iz redovne nastave, pisati dnevne pripreme za onoliko kombinacija koliko ima različitih odjela. Uz sve nabrojano treba spomenuti ne baš zanemarivu činjenicu da plaće za učitelje u produženom boravku u pravilu kasne po nekoliko dana, pa tako u Brdovcu npr. i više od 28 dana. U pojedinim se školama sjednice razrednih vijeća, a nerijetko i učiteljska vijeća, održavaju bez prisutnosti nas, učitelja u produženom boravku. Napredovanja u viša zvanja učiteljima u produženom boravku su znatno otežana, a negdje i onemogućena.

Pozdravili su nas predstavnici AZOO-a zamjenica ravnatelja, viša savjetnica Sanja Urek i viši savjetnik Igor Rukljač. Prezentacija se odnosila na načine vođenja pedagoške dokumentacije, preko planiranja do priprema. Čuli smo koje boje treba biti olovka kojom pišemo u dnevnik, kamo što treba pisati i još mnogo sličnih uputa. Osim toga savjetnik Rukljač nas je s nekoliko kratkih filmskih isječaka upoznao

Ne mogu se oteti dojmu kako se na tematskom stručnom skupu nedostatak zanimanja za probleme učitelja u produženom boravku mogao rezati nožem. Sa svakim postavljenim pitanjem uočavala se nervoza kod voditelja, a odgovori su odavali nerazumijevanje, nedostatak bilo kakvog jasnog cilja ili vizije u kojem bi se pravcu rad u produženom boravku trebao odvijati i razvijati

kako se može „obraditi” tekst u korelaciji s matematikom i glazbenim po metodama „Brain Gym-a”. Pretpostavljam da je zbog jačeg dojma izabran upravo gospodin sa sjevera Europe, s engleskog govornog područja, stručnjak koji „trenira dječji mozak” pokretom. Vjerojatno je sasvim slučajno zaboravio kako mi nismo u poziciji da obrađujemo sadržaje, svakako ne u 4. razredu. Između ostalog čuli smo i objeđe na račun nekih naših kolegica koje loše vode svoju pedagošku dokumentaciju. Viša savjetnica Sanja Urek zamolila je učitelje da ne postavljaju sindikalna pitanja, jer da imaju priliku sindikalno se organizirati i boriti za svoja prava preko sindikata.

Drugi dan Modula. Slobodno i ustrojeno vrijeme – planirane su tjelesne aktivnosti. Trebalo se presvući u sportsku opremu. Nije bio predviđen prostor za presvlačenje, pa su se kolegice i kolege presvlačile u dječjem zahodu. Ne moram napomenuti da smo snakao više od dva sata aerobika i plesa, dobro oznojeni i bez ručka, požurili u dječje zahode na presvlačenje, pa u svoje škole u Novi Zagreb, Brdovec, Senkovec, Kašinu... na svoj posao. Nitko od kolegica i kolega nije se požalio na takav tretman, baš kao što nitko od organizatora nije smatrao da bi na tu temu uopće nešto trebalo reći. I na kraju, iako nije sve rečeno o ovom dugo očekivanom skupu za učitelje u produženom boravku, evaluacijskih lista nije bilo! Što je inače postalo uobičajeno za sve skupove. Naše dojučerašnje kolege, odnosno Agenciju, očigledno nije, zanimalo jesmo li bili zadovoljni onim što su za nas pripremili, jesmo li imali kakvih primjedbi, ideja ili želja?

Danas, s malim odmakom, ne mogu se oteti dojmu kako se nedostatak zanimanja za probleme učitelja u produženom boravku mogao rezati nožem. Sa svakim postavljenim pitanjem uočavala se nervoza, a odgovori su odavali nerazumijevanje, nedostatak bilo kakvog jasnog cilja ili vizije u kojem bi se pravcu rad u PB trebao odvijati i razvijati. Na kraju danima se poslije ovog stručnog skupa nisam mogla otrgnuti dojmu kako su naši predavači osobe s premalo godina, premalo staža, osobe koje su potpuno izgubile dodir sa stvarnošću, onom istom iz koje su i same potekle.

Gordana Kovač-Bluha

Ilustracija: Slobodan Butir

Muke po božićnici

Jednokratno 1.250 kuna

Za nas u Preporodu nema nikakve dvojbe kako, kada i u kom iznosu zaposlenicima treba biti isplaćena božićnica. Prije Božića, jednokratno i u iznosu od 1250 kuna – jedino je prihvatljivo rješenje za naše članove i sve zaposlene u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama

Pitanje isplate božićnice zaposlenima u javnim službama prvi je puta u razgovoru predstavnika Vlade i predstavnika pojedinih sindikata javnih službi postavljeno još krajem svibnja 2011. Vlada je tada predložila, a sindikati složeno odbili, da se i ove godine zaposlenicima u javnim službama ne isplati božićnica. Podsjetimo se, božićnica je materijalno pravo utvrđeno Temeljnim kolektivnim ugovorom, a prošle godine, božićnica nije isplaćena samovoljom predstavnika pojedinih sindikata javnih službi. Da će problema s njezinom isplatom biti i ove godine moglo se naslutiti već iz državnog proračuna za 2011. godinu, iz kojeg je bilo vidljivo da za ovu namjenu nisu predviđena odgo-

varajuća sredstva. Nakon što su predstavnici pojedinih sindikata javnih službi u svibnju odbili prijedlog Vlade, moglo se i očekivati da Vlada neće od svoga prijedloga odustati, nego da će se isti aktualizirati krajem godine.

U kontaktima pojedinih sindikata javnih službi i predstavnika Vlade višekratno ostvarivanjem u protekla dva mjeseca pitanje božićnice ili uopće nije postavljano ili se o božićnici tek sporadično i neslužbeno razgovaralo. Vladi je prioritetno bilo riješiti pitanje izmjena i dopuna Dodatku Sporazumu o osnovici plaće u javnim službama, te se očito računalo da ima dovoljno vremena za „pridobiti” sindikate i po ovom pitanju na „svoju stranu”. No kako su se dodatno zakompli-

cirali, zbog „nekooperativnosti” Samostalnog sindikata zdravstva i socijalne skrbi, razgovori o osnovici, a parlamentarni izbori su, po prirodi stvari, usporili i otežali realizaciju cijeloga „pregovaračkog posla” sa sindikatima javnih službi, zadnjih je tjedana bilo sve očitije kako će sve teže „tehnička” Vlada uspjeti realizirati svoj naum o neisplati božićnice, u prvotnoj varijanti, ili o isplati božićnice u polovičnom iznosu, u varijanti koja se u međuvremenu pojavila.

Početkom prosinca postalo je očitim da nema više prostora za neisplatu božićnice u javnim službama. Svjesni te činjenice u zdravstvu su odlučili zaposlenicima isplatiti puni iznos božićnice od 1250 kuna. U međuvremenu je i u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa učinjeno sve kako bi se osigurala potrebna financijska sredstva za isplatu božićnice. Nije bilo većih problema s polovicom potrebitih sredstva, no s onom drugom polovicom išlo je dosta teško. Unatoč svemu, iz razgovora s najodgovornijim osobama za fi-

nancije u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, dade se zaključiti da će se učiniti sve što je potrebno kako bi svim zaposlenicima u obrazovanju pripala božićnica u punome iznosu.

Iznenadjenje u cijelom ovom božićničkom rašomonu predstavljalo je odazivanje predstavnika pojedinih sindikata na sastanak održan 12. prosinca na kojem se razgovaralo i o mogućnosti isplate božićnice u smanjenom iznosu. Kao prvo, sastanku se nije trebalo odazvati jer njegova sazivačica dolazi iz „tehničke” Vlade. Kao drugo, svako rješenje osim isplate božićnice u punom iznosu bilo bi diskriminirajuće za zaposlenike u javnim službama koji bi primili takvu prepolovljenu božićnicu. Kao treće, kako među sindikatima javnih službi nema usuglašenog stava prema božićnici, a premalo je vremena za „silovanje demokratske procedure”, odnosno nekakva arbitražna rješenja, svaki eventualni dogovor o isplati polovične božićnice imao bi nesagledive posljedice po državni proračun i značio

ozbiljan problem za novu Vladu. Kao četvrto, pojedinim bi sindikalistima trebalo napokon jednom postati jasno da nema nikakvih „pregovora” o nečemu što se već jednom odbilo. Kako je, sa sindikalne strane, na ovome sastanku izostala bilo kakva privola o isplati smanjene božićnice, jasno je da više ne postoji bilo kakva zakonita mogućnost osim da se zaposlenicima u obrazovanju, zdravstvu, socijalnoj skrbi i kulturi isplati božićnica u iznosu od 1250 kuna.

Unatoč brojnim pitanjima s terena o isplati ovogodišnje božićnice u Sindikatu Preporod tek smo 13. prosinca iznijeli svoj stav prema javnosti. Nismo se ranije oglašavali i stoga jer za nas u Preporodu nema nikakve dvojbe kako, kada i u kom iznosu zaposlenicima treba biti isplaćena božićnica. Prije Božića, jednokratno i u iznosu od 1250 kuna – jedino je prihvatljivo rješenje za naše članove i sve zaposlene u osnovnoškolskim i srednjoškolskim ustanovama.

M. R.

3. prosinca Održana 2. sjednica Glavnog vijeća. Na sjednici je prihvaćen detaljan izvještaj o održavanju 7. skupštine Sindikata Preporod u Svetom Martinu na Muri. Članovima Glavnog vijeća detaljno su prezentirani svi sadržaji vezani uz održavanje skupštine. Na sjednici se raspravljalo i o izmjenama i dopunama Dodatku Sporazumu o osnovici za plaće u javnim službama.

Predsjednik Sindikata je članovima Glavnog vijeća predstavio najvažnije odredbe iz novog dokumenta kojim se uređuje pitanje plaće zaposlenih u javnim službama u narednih nekoliko godina. Suština promjena sastoji se u novom odlaganju usklađivanja osnovice u javnim službama. Umjesto priznanja o potpunom neučinkovitosti Sporazuma i Dodatka Sporazuma sada se izmjenama i dopunama Dodatka nastoji stvoriti tek novi privid umjesto ozbiljnog pristupa rješavanju problema. Izmjene i dopune su još jedan dokument kojim sindikati nastoje izbjeći pred članstvom pitanje odgovornosti za svoju neučinkovitost u obrani krucijalnih interesa svoga članstva.

Članovi Glavnog vijeća u nastavku sjednice upoznati su s i s obje varijante Prijedloga Zakona o reprezentativnosti sindikata i udruga po-

sloдавaca. Zbog očekivane smjene vlasti, ali i zbog interesa mnogih pojedinaca na strani vlasti, ali i na sindikalnoj strani krajnje je neizvjesno kada će se uvesti reda u pitanje reprezentativnosti sindikalnih udruga i granskih sindikata.

Na sjednici je za zamjenicu predsjednice Glavnog vijeća Gordane Kovač-Bluha izabrana Marina Jovanić, predsjednica Županijskog vijeća Sisačko-moslavačke županije. Na kraju sjednice Glavno vijeće je odlučilo i o prigodnim božićno-novogodišnjim poklonima za članove, povjerenike i za sindikalne podružnice.

5. prosinca U Ministarstvu znatnosti, obrazovanja i športa predsjednik Preporoda se sastao s državnim tajnikom za financije Stipom Mamićem. Do sastanka je došlo na zahtjev predsjednika Preporoda, a razgovaralo se o prijedlozima rješavanja problema zaostajanja plaća zaposlenih u osnovnom i srednjem školstvu za plaćama u drugim javnim službama te plaćama u visokom obrazovanju i znanosti.

6. prosinca Sindikalni povjerenik u Školi za cestovni promet Miljenko Lukiček, kao predstavnik Sindikata Preporod, sudjelovao u radu Završne konferencije Projekta „Jačanje

institucionalnog okvira za razvoj strukovnih standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma” koja je u organizaciji Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih održana u Zagrebu.

7. prosinca U Gradskom uredu za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba predsjednik Preporoda se sastao s pročelnikom Ivicom Lovrićem. Razgovaralo se o novim mogućnostima uspostave još uspješnije suradnje između Sindikata Preporod i Ureda koji vodi Ivica Lovrić.

* Na poziv županijske povjerenice Irene Levačić, pravnica i predsjednik Sindikata Preporod sudjelovali u radu Županijskog vijeće Međimurske županije. Razgovaralo se o sadržajima proisteklim iz rada 2. sjednice Glavnoga vijeća Preporoda. Nakon održanog sastanka upriličeno je i božićno-novogodišnje druženje sindikalnih povjerenika.

9. prosinca U pratnji županijskog povjerenika Osječko-baranjske županije Branka Barača, a na poziv povjerenice Karoline Brleković,

predsjednik Sindikata sudjelovao na sastanku sindikalne podružnice u Elektrotehničkoj i prometnoj školi u Osijeku.

* Predsjednik županijskog vijeća Osječko-baranjske županije Branko Barač i predsjednik Sindikata sudjelovali, na predstavljanju ustrojstva i djelovanja Sindikata Preporod u Osnovnoj školi Bijelo Brdo u Bijelom Brdu. Zaposlenici škole su u zanimljivoj diskusiji gostima postavili i čitav niz pitanja koja se odnose na sveukupnu odgojno-obrazovnu i sindikalnu problematiku.

13. prosinca Preporod reagirao priopćenjem na najavu Vlade Republike Hrvatske da se zaposlenicima u javnim i državnim službama isplati božićnica u polovičnom iznosu. Sindikat je zatražio od aktualne vlasti da ne ostavlja novoj vlasti kao

ostavštinu desetke i desetke tisuća sudskih sporova čime bi porezni obveznici umjesto potrebnih 100-injak milijuna kuna za božićnice u osnovnom i srednjem obrazovanju platili i više stotina milijuna kuna.

15. prosinca Na poziv županijskog povjerenika Splitsko-dalmatinske županije Vladimira Gudelja Velage predsjednik Sindikata sudjelovao u radu županijskog vijeća. Na sastanku je prezentiran sadržaj sa sjednice Glavnoga vijeća. Na kraju sastanka upriličeno je božićno-novogodišnje druženje za nazočne sindikalne povjerenice i povjerenike.

Postani

Promotor

Preporoda

tel. 01 48 14 891

OZIV NA SURADNJU

Zahvaljujući vašim tekstovima, fotografijama i karikaturama neka naše glasilo bude još kvalitetnije i raznovrsnije. Vaše priloge šaljite na: ured@sindikat-preporod.hr

Glasilo Sindikata zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod

Petrinjska 59a, 10000 Zagreb

Izdavač: SZHŠ Preporod

Uredništvo: Sonja Mudrić i Marko Ružić
Urednik: Željko Stipić
Priprema i tisak: Denona d.o.o.
Glasilo je besplatno; prijavljeno je Ministarstvu kulture sektoru za informiranje 19. lipnja 1995. godine, klasa: 008-02/95-01-01,

ur-boj: 532-03-5/2-95-01/142.
Rješenjem Ministarstva kulture od 6. srpnja 1995. godine klasa:612-10/95-01-1267, ur-boj: 532-03-1/7-95-01.

Glasilo je oslobođeno poreza

Blagoslovljen Božić i sretna nova 2012. godina

4 NOVI LIST Srijeda, 14. prosinca 2011.

DIO SINDIKATA JAVNIH I DRŽAVNIH SLUŽBI OGORČEN VLADINIM PRIJEDLOGOM O ISPLATI POLA BOŽIČNE NAKNADE Puna božićnica svima, a ne samo Milinovićevima

Odluka Vlade o pola božićnice uvreda je za 70 tisuća zaposlenih u školstvu

ZAGREB Pokušaj da se na samom odlasku prepolovi iznos božićnice za javne i državne službe, što je Vlada u ponedjeljak prezentirala sindikatima, kukavičije je jaje koje se ostavlja budućoj Vladi, a predstavlja i vrhunac političke neodgovornosti, ocjenjuje dio sindikata javnih službi. Ostali se o Vladinom prijedlogu nisu očitovali, jer čekaju da ga dobiju u službenom obliku, «crno na bijelo».

Ponuda Vlade o isplati polovičnog iznosa božićnice duboko vrijeđa sve zaposlene u školstvu. Iako se više nije ni moglo očekivati od vlasti koja u osam godina mandata nije učinila ništa da popravi materijalni položaj 70-ak tisuća zaposlenih, u zbircama je zavlada potpuna konsternacija – ističe predsjednik Sindikata Preporod, Željko Stipić.

Upozoravajući da su svi rokovi za razgovore o visini božićnice odavno prošli, Preporod je pozvao Vladu i resorno ministarstvo da zaposlenima u školstvu isplate božićnicu u iz-

nosu od 1.250 kuna. Nikakav manji iznos, kao ni višekratna isplata ugovorenog ne dolaze u obzir. U Sindikatu državnih i lokalnih službenika i namještenika zasad se ne izjašnjava u Vladinom prijedlogu.

Kad dobijemo službeni prijedlog, bit ćemo valjda nešto pametniji. Naš je stav, do tada, isplata pune božićnice u iznosu od 1.250 kuna – poručuje Boris Pleša, predsjednik sindikata.

Činjenica da će se puna božićnica izgleda isplatiti samo u sustavu zdravstva, po sudu Spomenke Avberšek, predsjednice Samostalnog sindikata zdravstva, ni po čemu nije sporna. Isti bi iznos, odnosno punu božićnicu, morali primiti svi.

Još smo u svibnju, kad se pregovaralo o pravima, jasno rekli da božićnicu ne damo, a Vlada je to prihvatila. Pitanje je zašto se kolege sindikalci jednostavno nisu digli i odbili bilo kakvu raspravu, već su dopustili Vladi da otvori to pitanje – čudi se Avberšek, koja glavnim krivicama za ovu situaciju smatra sindikal-

ne čelnike. «Gospoda koja su dozvolila da se otvori ta Pandorina kutija su kriva. Nisu to ostavili Kukuriku koaliciji, nego građanima. To je sramota», kaže Avberšek. To što će zdravstvo dobiti punu božićnicu, tvrdi ona, nije nikakav ekskluzivitet, te dodaje da se božićnica na isti način u zdravstvu isplaćuje već godinama, uz plaću do 10. u mjesecu, ili dan-dva nakon toga. I ministar uvijek prije toga šalje bolnicama i drugim ustanovama pismeni nalog da se božićnica isplati.

Svaki od mogućih ishoda spora oko božićnice, bila to isplata u dva dijela ili utuživanje Vlade zbog kršenja kolektivnog ugovora, ići će na teret buduće vlade. Iz Kukuriku koalicije, unatoč tome što im se ovime otvara novi financijski teret, ne žele komentirati potez vlade na odlasku. «Kad bude vrijeme, komentirat ćemo», jedini je odgovor koji smo na pitanje o sporu oko božićnice u javnim i državnim službama dobili od kandidata za ministre u koalicijskoj vladi.

LJ. BRATONJA MARTINOVIĆ

prenosimo iz tiska

SLOBODNA DALMACIJA

NOVI LIST

Jutarnji list

Večernji list

VJESNIK

**Blagajna uzajamne pomoći
Brzo i efikasno rješava vaše financijske probleme**

tel 021/323 036 ili www.sindikat-preporod.hr